

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 24/2025-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. PN-22C/29/2020 (predtým Okresného súdu Piešťany sp. zn. 22C/29/2020) takto

rozhodol:

- Postupom Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. PN-22C/29/2020 (predtým Okresného súdu Piešťany sp. zn. 22C/29/2020) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Okresnému súdu Trnava v konaní sp. zn. PN-22C/29/2020 **prikazuje** konať bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **300 eur**, ktoré **je** Okresný súd Trnava **povinný** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Okresný súd Trnava **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich advokátovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

- Ústavnému súdu bola 20. decembra 2024 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa (doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 10. januára 2025), ktorou namieta porušenie svojho práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ požaduje priznanie finančného zadosťučinenia 6 500 eur (v doplnení ústavnej sťažnosti požadovanú sumu navýšil na 7 000 eur, pozn.) a náhrady trov konania. Rovnako žiada, aby ústavný súd prikázal konať okresnému súdu bez zbytočných prietáhov.

2. Sťažovateľ argumentuje, že vec sama je síce skončená, no rozhodovanie o trovách konania trvá neprimerane dlho – okresný súd dosiaľ právoplatne nerozhodol o trovách konania napriek tomu, že vo veci bolo meritórne rozhodnuté 27. apríla 2023, pričom rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 6. septembra 2023. Vyšší súdny úradník vydal prvostupňové rozhodnutie 11. decembra 2024, o podanej sťažnosti dosiaľ rozhodnuté nebolo.

3. Okresný súd vo vyjadrení uznal, že o výške trov konania nebolo rozhodnuté v zákonnej lehote, čo bolo spôsobené zaťaženosťou tohto súdneho oddelenia. Konštatuje tiež dopad práceneschopnosti sudkyne a disciplinárne opatrenia proti dvom vyšším súdnym úradníkom. Namieta však zjavne neprimerané finančné zadosťučinenie a postup sťažovateľa až za bezostyšný, keď sťažovateľ požaduje finančné zadosťučinenie 10x vyššie, ako je samotná náhrada trov konania, pričom navyše náhrada má byť priznaná protistrane.

II.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

4. Podstata námietok sťažovateľa spočíva v konštatovaní nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní vo fáze rozhodovania o výške náhrady trov konania.

5. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

6. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

7. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, možno konštatovať, že rozhodovanie o trovách konania je rutinnou záležitosťou každodennej praxe súdov, preto výrazné predĺženie postupu súdu v napadnutom konaní nie je dôvodné.

8. Právoplatné rozhodnutie o trovách konania má pre strany sporu subjektívny význam, no z hľadiska judikatúry ústavného súdu, resp. ESLP nejde o konanie, pri ktorom je zvýšená požiadavka na rýchlosť konania.

9. V správaní sťažovateľa ako sporovej strany ústavný súd nevzhladol okolnosť, ktorá by prispela k doterajšej dĺžke napadnutého konania.

10. Ústavný súd vníma ako ústavne neakceptovateľnú nečinnosť okresného súdu v období po právoplatnom rozhodnutí veci samej až do vydania prvého rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka (viac ako rok). Dĺžku rozhodovania, po ktorú *de facto* nie je rozhodnuté o výške trov s konečnou platnosťou, nemožno považovať za primeranú (pozri napríklad I. ÚS 315/2024). Ústavný súd akcentuje, že konajúci súd je aj v tejto fáze konania povinný rešpektovať základný princíp hospodárnosti konania vyjadrený v čl. 17 Civilného sporového poriadku.

11. Napokon ústavný súd poukazuje aj na rozsudok ESĽP v prípade Čičmanec proti Slovenskej republike (rozsudok z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11), ktorým ESĽP rozhodol okrem iného aj o tom, že dĺžka konania napadnutého sťažnosťou nespĺňala požiadavku primeranej lehoty podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (a to aj napriek skutočnosti, že toto konanie v čase podania ústavnej sťažnosti prebiehalo podobne ako v tomto prípade už len vo fáze týkajúcej sa trov konania). V bode 50 uvedeného rozsudku ESĽP konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky stupne konania týkajúce sa rozhodovania o občianskych právach a záväzkoch vrátane konania nasledujúceho po rozsudku v merite veci (čo zahŕňa aj fázu konania týkajúcu sa trov) boli rozhodnuté v primeranej lehote.

12. Ústavný súd s ohľadom na všetky uvedené skutočnosti uzavrel, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 tohto nálezu).

13. Okresný súd dosiaľ o trovách konania právoplatne nerozhodol, preto ústavný doplnil ochranu o uloženie príkazu vo veci konať [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] (výrok 2 tohto nálezu).

III.

Primerané finančné zadosťučinenie a náhrada trov konania

14. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. e) zákona ústavným súdom môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

15. Sťažovateľ žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie 7 000 eur, čo je zjavne neprimerané (najmä v pomere k náhrade trov konania, o ktorej sa má rozhodnúť). Ústavný súd pri určení sumy finančného zadosťučinenia vzal do úvahy celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania, na strane druhej však aj skutočnosť, že v súčasnosti sa rozhoduje už „len“ o trovách konania. Miera právnej neistoty sťažovateľa sa právoplatným uznesením súdu o zastavení konania výrazne oslabil. Ústavný súd preto považoval za primerané priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 300 eur a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľa nevyhovel.

16. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 856,75 eur.

17. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti), čo celkovo predstavuje 713,96 eur. Ústavný súd nepriznal sťažovateľovi náhradu trov konania za podané doplnenie ústavnej sťažnosti, pretože neobsahovalo žiadnu podstatnú ústavnoprávnu argumentáciu s výnimkou oznámenia o tom, že namietané konanie trvá dlhšie, ako tomu bolo v čase podania ústavnej sťažnosti.

18. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľa zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnomu zástupcovi sťažovateľa vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 ústavný súd použil sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %.

19. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (výrok 4 tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu